

da tidligere Bane og Loven have været for at meddele et saadant, vil blive betragtet som et daarligt Studsmaal. Noget ganske Andet var det, hvis Forholdet skulde grundlægges fra nyt af, men vi maae huske paa, at vi i en Menneſkealder have levet i den Bane, at der skal meddeles Studsmaal, og naar vi nu ikke afløse det med dets Modſætning, at der ikke maa meddeles Studsmaal i Studsmaalsbøgerne eller Lyndebøgerne, vil det, at der ikke er sagt Noget, ganske naturligt og bestemt blive opfattet som et daarligt Studsmaal. Naar der Intet er, som forhindrer eller forbyder at ſkrive Noget, og naar Vedkommende desuagtet ikke har villet ſkrive Noget, tiltrods for den Bane, hvori han hidtil har været, maa der have været en ganske ſpeciel Grund dertil. Det vil ſige, det vil blive opfattet, som om Vedkommende havde faaet et ſlet Studsmaal. Hvad Studsmaalsbogen i det Hele taget angaaer, ſkal jeg tillade mig ganske kort at minde de Herrer om, at det tvungne Studsmaal er omtrent en Menneſkealder eller 33 Aar gammelt, nemlig fra 1832. Vi ere indtil 1832 komne ud af det uden tvungent Studsmaal, og ſkulde man da ikke efter 1865 kunne komme ud af det uden et Saadant? Det har nu levet en Menneſkealder, og dette forekommer mig at være en tilſtrækkelig Tid til, at det har kunnet ſtaa ſin Prøve. Hvadenten man er meer eller mindre enig med mig, troer jeg dog at kunne ſpore, at de Allerſteſte ere enige med mig i, at enten det duer Lidt eller Intet, har det dog ſine ſtore Svagheder. Derfor forekommer det mig, at det tvungne Studsmaal, ſom har levet en Menneſkealder, hermed bør døe bort. Hertil kommer endnu, at ligesaalidt ſom man før 1832 kjendte det tvungne Studsmaal i Danmark, kjender man det endnu i Sverrig eller i England, og den ærede Rigsdagsmand for en af Ringkjøbing Amts Valgfredsſe — jeg huſker ikke ſaa lige fra hvilken, men jeg kan maafke betegne ham ſom forhenværende Amtmand paa Iſland (Trampe) — vil kunne underrette de Herrer om, at, da Lyndeloven var bleven vedtagen her i Aaret 1854, gif det iſlandſte Althing ſtrag og gjerne ind paa den, da det i det Hele taget anſaae den for en god Lov, men ſtrag ligesaa ubetinget §§ 51—63, fordi det

ikke kjendte og ikke vilde kjende Noget til en Studsmaalsbog. Alſaa ogſaa paa Iſland ved man prægtig at komme ud af det uden en ſaadan. I det Hele taget tilſtaaer jeg, at det forekommer mig, at denne Studsmaalspaategning er et Prægetemplar af Virkningerne af at følge de tydiſke Polititater, og jeg troer, at den ret egentlig har hjemme i diſſe. Det er ganske viſt, at vi have lært og beſtandig kunne lære meget Godt fra Tydſkland, tiltrods for det Forhold, der ſaa naturligt i Diebliffet herſter og maa herſte mellem os og Tydſkland; men derfor er ſandelig ikke Alt godt, hvad der kommer deſra, og navnlig troer jeg, at det tydiſke Onſke om Frembringelſen af en kraftig Polititſtat ikke duer, og mindſt hos os. Hvad vi allermindſt ſkulle lære fra Tydſkland, er Indſtrænkninger af den borgerlige Lighed og Frihed, og Studsmaalsbøger ere efter min Overbeviisning et stærkt og ſøleligt Baand paa begge Dele. Lad os tænke os, at man iſtedetfor at gaae den af mig antydede Wei, vilde gaae den ſtik modsatte og indføre Studsmaalsbog der, hvor man ikke hidtil har kjendt den. Jeg behøver viſt blot at nævne denne Tanke, for at det ſtrag kan ſtaa klart for de Herrer, hvilket Skrig der vilde reiſe ſig derover, men hvad berettiger os til i Lyndet at ſee en anden Kaſte, en anden Claſſe, der ſkal være undergiven et ganske anderledes trykkende Polititilſyn, et ganske anderledes haardt Baand, end os Andre? Derfor maa jeg tillade mig endnu engang paa det Varmeſte at anbefale mit Lovforſlag, helſt ſaaledes, ſom det vil blive ændret ved Vedtagelſen af det principale Forſlag, men kan man ikke gaae ind paa dette, hvortil hører, at man forkaſter det ſubſidiaire Forſlag, maa jeg paa det Bedſte anbefale det oprindelige Forſlag. Det ſubſidiaire Forſlag kunde jeg ikke have noget imod, naar der kom Punktum efter „Zilgang“, ſaaledes at det kun var det, ſom ved den deelte Afſtemning forſt kommer under Afſtemning, der blev vedtaget; men er dette forſt vedtaget, frygter jeg for, at ogſaa det Andet vil blive det, eller at det, om det nu ſkulde blive forkaſtet, vilde komme ind igjen ved tredie Behandling ved en Endring af den ærede Juſtitsminiſter eller af det ærede Medlem for Kjøbenhavnſ 7de Valgfreds (Caſſe)